

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Deres ref: 201201828-/KRS

Oslo, 31.10.2012
Vår ref: Stian Sigurdson/ 12-20686

HØRINGSSVAR: FORSLAG OM FORBUD MOT ERVERV, BESITTELSE OG BRUK AV VISSE DOPINGMIDLER

Hovedorganisasjonen Virke viser til [høringsbrev](#) av 22. juni 2012 og tilhørende [høringsnotat](#) om forslag om forbud mot erverv, besittelse og bruk av visse dopingmidler.

Hovedorganisasjonen Virke, gjennom Virke Trening, representerer 270 treningssentre med mer enn 500 000 medlemmer og er en sentral aktør i viktige spørsmål vedrørende fysisk aktivitet og forebyggende helse i Norge.

Virke støtter i utgangspunktet forslaget om et forbud mot bruk av dopingmidler

Et av Virkes prioriterte områder er kampen mot doping, og da Virke mottok departementets høringsbrev skrev vi en høringsuttalelse hvor vi støttet forslaget fullt ut. Virkes vurdering var at et strafferettslig forbud mot bruk av dopingmidler ville gi et tydelig signal og styrke vår kamp mot bruk av dopingmidler på treningssentrene.

Like før utløpet av høringsfristen mottok vi imidlertid Markedsrådets vedtak i sak 12/735, som gjaldt lovligheten av avtalevilkår om dopingkontroll av medlemmer på treningssentre. I vedtaket konkluderer Markedsrådet med at slike vilkår ikke er i strid med markedsføringsloven, men uttaler samtidig at dette kan endres dersom departementets forslag blir vedtatt. Dette problematiseres i det følgende. Markedsrådets vedtak er vedlagt denne høringsuttalelsen.

Antidopingprogram for treningssentre

I høringsnotatet punkt 7 er det gitt en oversikt over antidopingarbeidet i Norge. I denne sammenheng er det beklagelig at antidopingprogram for treningssentre, som er utarbeidet i samarbeid med Antidoping Norge, ikke er omtalt.

Antidopingprogrammet for treningssentre består av tre deler 1) E-læringsprogram for ansatte, 2) informasjonsmateriell og 3) dopingkontroller i regi av Antidoping Norge. Antidopingprogrammet er nærmere beskrevet [her](#)

Hovedorganisasjonen Virke

Besøksadresse:
Henrik Ibsens gate 90
NO 0255 Oslo
Postadresse:
P.O. Box 2900 Solli
NO-0230 Oslo
Tel +47 22 54 17 00
Fax +47 22 56 17 00
E-post
info@virke.no
Bankgiro
6030.05.18543
Org nr.
970 134 646 MVA

Virke mener et velfungerende antidopingprogram på treningssentrene er viktig, fordi treningssentrene er en voksende arena for mennesker som ikke er en del av den organiserte idretten.

Markedsrådets vedtak av 12.oktober 2012

Spørsmålet om antidopingprogrammets avtalevilkår om dopingkontroll av medlemmer på treningssenter er lovlig etter markedsføringsloven, har blitt vurdert av Markedsrådet i to saker. I den første saken (26/00) konkluderte Markedsrådet med at vilkår om dopingkontroll var ulovlig. Markedsrådet la særlig lagt vekt på at ordlyden i vilkårene åpnet for at senteret nærmest vilkårlig kunne teste sine medlemmer for dopingbruk. Videre ble vedtaket fra Markedsrådet begrunnet med at medlemmene måtte avgi et generelt samtykke til dopingtesting. Det måtte altså ikke innhentes samtykke i hvert enkelt tilfelle når testing skulle gjennomføres.

Spørsmålet om avtalevilkår om dopingkontroll ble på nytt vurdert i sak 12/735. I dette vedtaket kom Markedsrådet til at avtalevilkår om dopingkontroll var lovlig etter markedsføringsloven. Den endrede konklusjonen i forhold til sak 26/00 er begrunnet i fire forhold:

For det første er det utformet nye vilkår for dopingkontroll i form av en tretrinnsprosess. Tretrinnsprosessen innebærer at kunden skal informeres klart om senterets antidopingpolicy, og må akseptere denne som vilkår for medlemskap. Avtalen om medlemskap gir altså i seg selv ikke grunnlag for prøvetaking. Videre er det et krav til tegn og symptomer som kan tyde på bruk av helseskadelige dopingmidler, for at senteret med grunnlag i avtalen kan kalle medlemmet inn til en samtale. På dette stadiet kan kunden presenteres for en avtale som forplikter kunden til å avlegge en dopingprøve (urinprøve) på forespørsel, og – i tilfelle kunden nekter – vil gi grunnlag for å heve avtalen med senteret.

For det andre har Datatilsynet gitt en standardkonsesjon til å behandle personopplysninger i forbindelse med program om antidoping ved treningssentre.

For det tredje finnes det nå lett tilgjengelig informasjon om hvilke stoffer som er forbudte, både i treningslokalene og på nettsidene www.rentsenter.no, jf. den nye egenerklæringen som inngår i antidopingprogrammet. Dette minsker risikoen for positive dopingprøver som er forårsaket av for eksempel forurenset kosttilskudd.

For det fjerde inneholder Antidopingprogrammet regler om håndtering av positivt analyseresultat, herunder regler om klageadgang, og retningslinjer for klagenemnd. Dette til forskjell fra saken fra 2000.

På bakgrunn av dette kom Markedsrådet, under en viss tvil, til at avtalevilkår om dopingkontroll er lovlige etter markedsføringsloven. Virke er svært fornøyd med denne konklusjonen fordi et motsatt resultat, som Markedsrådet selv skriver, "vil innebære at konseptet «rent senter» ikke kan benyttes, og vil vanskeliggjøre antidopingarbeidet på samtlige sentre i hele landet".

Er Antidopingprogrammet uforenlig med et strafferettslig forbud mot bruk av doping?

Avslutningsvis i Markedrådets vedtak uttales imidlertid følgende:

"Markedsrådet finner imidlertid grunn til å presisere at denne vurderingen vil kunne bli en annen dersom det – som foreslått av Helse- og Omsorgsdepartementet i høringsbrev/-notat av 22.06.2012 – blir vedtatt at erverv, besittelse og bruk av visse dopingmidler blir kriminalisert. De rettssikkerhetsmessige betenkelighetene ved Antidopingprogrammet som er påpekt, vil i så tilfelle gjøre seg gjeldende med vesentlig større tyngde, og som innebærer at vurderingen etter markedsføringsloven § 22 vil kunne bli en annen. Det kan heller ikke utelukkes at selve praktiseringen av vilkårene vil kunne påvirke vurderingen av rimelighet. Markedsrådet peker i denne forbindelse særlig på behovet for å etablere tydelighet med hensyn til hvor sterke krav til begrunnet mistanke som må foreligge for at det kan være aktuelt å iverksette kontrollregimet."

Selv om Virke i utgangspunktet er positive til et strafferettslig forbud mot bruk av doping, er det vanskelig å opprettholde dette standpunktet dersom realiteten blir et straffebed som i liten grad følges opp på grunn av begrensede ressurser i politi/påtalemyndighet, samtidig som Antidopingprogrammet, som har et bredt nedslagsfelt, blir stemplet som ulovlig.

Dersom departementet velger å fremme det foreslåtte forbudet mot erverv, besittelse og bruk av visse dopingmidler, må departementet:

1. sikre at politi/påtalemyndighet gis ressurser til å håndheve forbudet
2. sikre at Antidopingprogrammet kan videreføres, eventuelt i en noe justert form.
Virke forutsetter at departementet går i dialog med aktuelle instanser som Virke, Antidoping Norge, Forbrukerombudet, Datatilsynet mv., for å sikre dette.

Vennlig hilsen

Hovedorganisasjonen Virke

Anne Thidemann
Direktør Virke Trening

Stian Sigurdson
seniorrådgiver

Vedlegg: Markedrådets vedtak i sak 12/735